

О. В. Базильчук

Хмельницький національний університет

**ПРО ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Анотація. У статті акцентується увага на тому, що на сучасному етапі одним з найбільш пріоритетних напрямків вдосконалення педагогічних систем є їх інформатизація, розроблення та впровадження у навчальний процес дидактичних засобів, які створені на базі сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання. Автором проаналізовано результати анкетування викладачів вищих навчальних закладів, яке було проведено з метою визначення рівня застосування сучасних інформаційних технологій та комп'ютерних засобів навчання в організації навчально-виховного процесу майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів.

Ключові слова: сучасні інформаційні технології, підготовка, майбутні фахівці з фізичної реабілітації.

Аннотация. Базильчук О. В. Об использовании современных информационных технологий в подготовке будущих специалистов по физической реабилитации. В статье акцентируется внимание на том, что на современном этапе одним из наиболее приоритетных направлений совершенствования педагогических систем является их информатизация, разработка и внедрение в учебный процесс дидактических средств, созданных на базе современных информационных технологий и компьютерных средств обучения. Автором проанализированы результаты анкетирования преподавателей высших учебных заведений, проведенного с целью определения уровня применения современных информационных технологий и компьютерных средств обучения в организации учебно-воспитательного процесса будущих специалистов по физической реабилитации, профессиональная деятельность которых будет направлена на восстановление здоровья спортсменов.

Ключевые слова: современные информационные технологии, подготовка, будущие специалисты по физической реабилитации.

Annotation. Bazyl'chuk O.V. On the use of modern information technology in the preparation of future specialists in physical rehabilitation. The article focuses on the fact that at present one of the priorities of improving educational systems is their informatization, development and implementation of the learning process of teaching tools that are based on modern information technology and computer training facilities. General trends of information society and higher physical education are reflected in the training of future specialists in physical rehabilitation in higher education. The author analyzes the results of the survey academics that was conducted to determine the level of application of modern information technology and computer learning tools in the organization of the educational process of future specialists in physical rehabilitation, professional activity which is aimed at restoring the health of athletes.

The introduction in the educational process of training of future specialists in physical rehabilitation, professional activity which is aimed at restoring the health of athletes of modern information technology and computer learning tools can solve a variety of tasks such as: distribution and transmission of educational disciplines training documentation plan; monitoring, recording and analysis of the dynamics of student achievement and the quality of the educational process; statistical analysis of research results; simulation teaching, the training and rehabilitation process and others.

Prospects for further research author sees in the development of interactive computer program for the study of professional disciplines that form the professional competence of future specialists in physical rehabilitation, whose activities will focus on restoring the health of athletes.

Key words: modern information technology, training, future specialists in physical rehabilitation.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. Загальні тенденції інформатизації суспільства та вищої фізкультурної освіти знайшли своє відображення і у сфері професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах. Науковці (Н. О. Белікова, Ю. О. Лянной, П. К. Петров, Л. П. Сущенко та ін.) вказують на те, що з позицій сьогодення до викладачів ставляться особливі вимоги, пов'язані з необхідністю застосування у навчально-виховному процесі інформаційних технологій та комп'ютерних засобів навчання.

У сучасний період роль викладача та його професійна діяльність у вищому навчальному закладі зазнає істотних змін. Це вимагає від професорсько-викладацького складу, на думку П. К. Петрова, наявності високого рівня професійної компетентності у сфері інформаційних технологій та навичок у розробці комп'ютерного методичного забезпечення навчального процесу [4, с. 14].

Дослідники (Р. С. Гуревич і М. Ю. Кадемія [1], Е. Р. Зинкевич і О. С. Кульбах [2], М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр і Т. Є. Рак [3] та ін.) вказують на те, що використання засобів інформаційних технологій дозволяє підвищити інтенсивність та ефективність процесу навчання; створює умови для самоосвіти та дистанційної освіти, що дозволяє здійснити перехід до неперервної освіти; розв'язує проблему доступу до нових джерел різноманітної інформації у поєднанні з телекомунікаційними технологіями.

Зарубіжні вчені (Julia Petty [5]; Justice, C., Rice, J., Warry, W., & Laurie, I. [6]; [Pettersson](#) A. F. [7]) також особливу

увагу приділяють застосуванню інформаційних технологій у навчальному процесі підготовки майбутніх фахівців.

Формулювання мети дослідження. Мета статті полягає у характеристиці особливостей використання сучасних інформаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів.

Методи дослідження: 1. Аналіз психолого-педагогічної, наукової та довідкової літератури щодо використання викладачами сучасних інформаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації. 2. Анкетування викладачів вищих навчальних закладів і аналіз його результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нами було проведено анкетування викладачів вищих навчальних закладів з метою визначення рівня застосування сучасних інформаційних технологій та комп'ютерних засобів навчання в організації навчально-виховного процесу майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів.

В анкетуванні брали участь 192 викладача, зокрема 18 викладачів Бердянського державного педагогічного університету, 9 викладачів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, 18 викладачів Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, 13 викладачів Дрогобицького державного педагогічного університету, 19 викладачів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, 14 викладачів Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, 11 викладачів Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 12 викладачів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 15 викладачів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 19 викладачів Харківської державної академії фізичної культури, 9 викладачів Херсонського державного університету, 8 викладачів Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», 12 викладачів Хмельницького національного університету та 15 викладачів [Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького](#).

Аналіз результатів опитування свідчить про те, що у сучасних умовах професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів більшість опитаних викладачів, а саме 67,1%, фрагментарно запроваджують новітні комп'ютеризовані системи у навчально-виховному процесі, 16,2% респондентів активно і на достатньому рівні використовують новітні комп'ютеризовані системи, 16,6% опитаних викладачів було важко відповісти на це питання анкети (рис. 1).

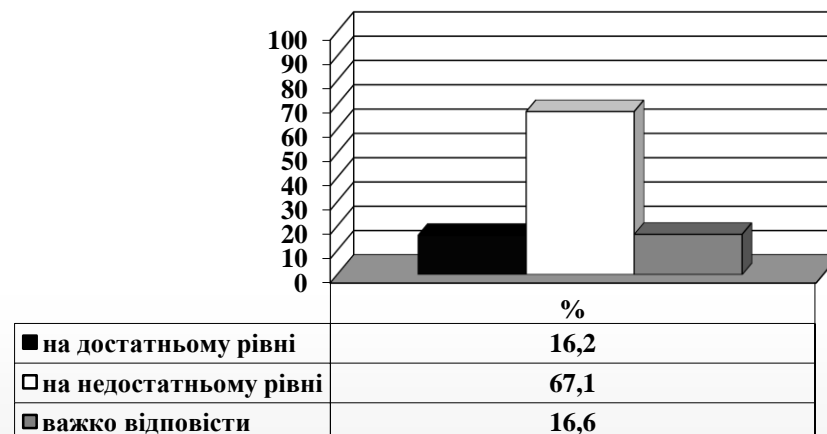

Рис. 1. Розподіл відповідей викладачів, опитаних щодо рівня запровадження новітніх комп'ютеризованих систем у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів, яка здійснюється у вищому навчальному закладі (%)

Серед вищих навчальних закладів думки респондентів розподілилися наступним чином: вважають, що рівень запровадження новітніх комп'ютеризованих систем у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів, яка здійснюється у вищому навчальному закладі, є достатнім 40% опитаних викладачів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та [Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького](#), 36,36% опитаних викладачів Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 22,22% опитаних викладачів Херсонського державного університету, 21,05% опитаних викладачів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, 16,67% опитаних викладачів Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту та Хмельницького національного університету, 12,5% опитаних викладачів Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». Викладачі інших вищих навчальних закладів, зокрема Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Дрогобицького державного педагогічного університету, Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, вказали на те, що ця проблема є особливо актуальною для викладацького складу.

Результати опитування викладачів щодо застосування ними мультимедійних засобів навчання в організації навчально-виховного процесу для студентів, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів, розподілилися наступним чином (рис. 2): 44,5% опитаних викладачів стверджують, що активно застосовують сучасні

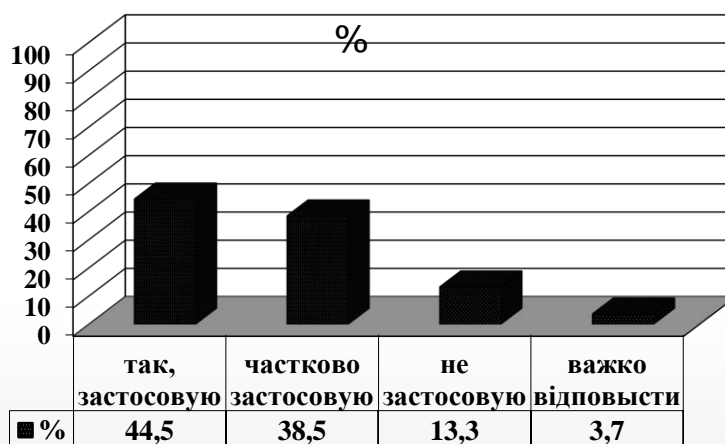

Рис. 2. Розподіл відповідей викладачів щодо застосування мультимедійних засобів навчання в організації навчально-виховного процесу для студентів, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів (%)

мультимедійні засоби для навчання, 38,5% опитаних викладачів частково застосовують їх у своїй практиці, 13,3% опитаних викладачів не застосовують, 3,7% опитаних викладачів важко було відповісти на це питання.

Найбільш активними у застосуванні мультимедійних засобів навчання в організації навчально-виховного процесу для студентів, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів, виявились викладачі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (на це вказали 80,5% опитаних викладачів), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (на це вказали 73,34% опитаних викладачів), [Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького](#) (на це вказали 73,33% опитаних викладачів), Бердянського державного педагогічного університету (на це вказали 66,67% опитаних викладачів). Досить активними у цьому виявились і викладачі Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту (на це вказали 61,11% опитаних викладачів), Хмельницького національного університету (на це вказали 58,34% викладачів), Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (на це вказали 54,55% опитаних викладачів), Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (на це вказали 52,63% опитаних викладачів) та ін. Вважаємо, що є позитивним явищем те, що умовах сьогодення викладачі більшості вітчизняних вищих навчальних закладів застосовують мультимедійні засоби навчання в організації навчально-виховного процесу для студентів, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів.

Аналіз результатів опитування свідчить, що серед респондентів тільки незначна кількість, а саме 20%, в організації навчально-виховного процесу для студентів, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів, постійно використовують модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище Moodle (рис. 3).

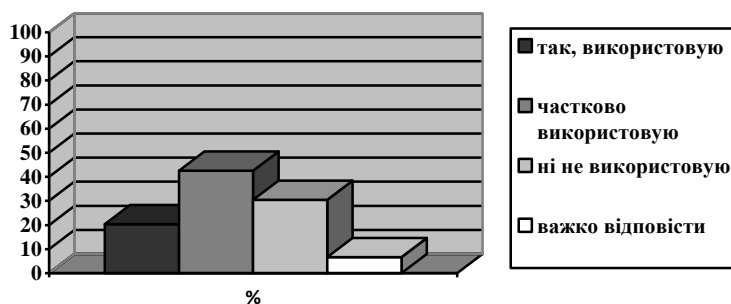

Рис. 3. Розподіл відповідей викладачів про використання модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle в організації навчально-виховного процесу для студентів, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів (%)

Дані анкетування свідчать про те, що майже половина серед опитаних викладачів (42,6%) менш активно, але на достатньому рівні використовують модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище Moodle, але, на жаль, майже третина (30,4%) від усіх опитаних його не застосовують, 6,7% респондентам важко було відповісти на це питання.

Найбільш активними викладачами, в організації навчально-виховного процесу для студентів, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів, використовують модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище Moodle, виявились респонденти з Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Хмельницького національного університету, Херсонського державного університету та ін.

Аналіз результатів опитаних викладачів вітчизняних вищих навчальних закладів щодо використання в організації навчально-виховного процесу системи «електронний журнал on-line» для обліку різних форм контролю

навчальних досягнень майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів, виявив наступний розподіл їх відповідей. Так, встановлено, що лише 15,6% опитаних викладачів у своїй професійній діяльності використовують систему «електронний журнал on-line»; близько третини (31,7%) – використовують її частково; майже половина (48,9%) опитаних викладачів не мають досвіду використання цієї системи; 3,8% – важко було відповісти (рис. 4). На нашу думку, це вказує на відсутність у більшості українських вищих навчальних закладів, що спеціалізуються на професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, відповідної програмно-нормативної системи «електронний журнал on-line» для обліку різних форм контролю навчальних досягнень студентів.

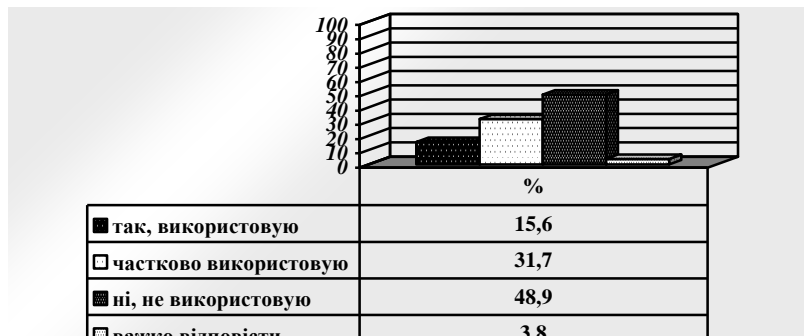

Рис. 4. Розподіл відповідей викладачів опитаних щодо використання в організації навчально-виховного процесу системи «електронний журнал on-line» для обліку різних форм контролю навчальних досягнень студентів, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів (%)

На нашу думку, одним із суттєвих резервів в удосконаленні навчально-виховного процесу підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів, є застосування інтерактивних комп'ютерних програм-тренажерів для навчання. Результати проведеного дослідження дозволили виявити низьку активність опитаних викладачів у застосуванні в організації навчально-виховного процесу цих програм-тренажерів. Так, серед усієї кількості респондентів 19,8% викладачів активно і 32,7% частково застосовують інтерактивні комп'ютерні програм-тренажери в організації навчально-виховного процесу майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів; значна частина досліджуваних (43,5%) їх не застосовують; 4% опитаних викладачів важко було відповісти на запитання.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Впровадження в навчальний процес підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів, сучасних інформаційних технологій та комп'ютерних засобів навчання може вирішити такі найрізноманітніші завдання, як: розміщення та передачу навчально-методичної документації з дисциплін навчального плану; контроль, облік й аналіз динаміки успішності студентів та якості навчально-виховного процесу; статистична обробка результатів досліджень; моделювання педагогічного, навчально-тренувального та реабілітаційного процесу та ін.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні авторської інтерактивної комп'ютерної програми з вивчення фахових дисциплін, які формують професійну компетентність майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуревич Р.С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної освіти / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія. – К.: «Освіта України». – 2006. – 390 с.
2. Зинкевич Е.Р. Дидактические основы применения мультимедийных презентаций в обучающем деятельности преподавателя высшей школы / Е.Р. Зинкевич, О.С. Кульбах // Психология и педагогика: методика и проблемы практического применения: сборник материалов XVIII Международ. науч.-практич. конф. / Под общ.ред. С.С. Чернова. – Новосибирск: Издательство НГТУ, 2011. – С. 339-344.
3. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: словник глосарій / М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, Т. Є. Рак. – Львів: «СПОЛОМ», 2011. – 327 с.
4. Петров П. К. Система подготовки будущих специалистов физической культуры в условиях информатизации образования: автореф. дис. на соиск. ученой степени доктора пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования»; 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры» / П. К. Петров. – Ижевск, 2004 – 41с.
5. Julia Petty. Interactive, technology-enhanced self-regulated learning tools in healthcare education: A literature review Review. Article Nurse Education Today, Volume 33, Issue 1, January 2013, Pages 53-59.
6. Justice, C., Rice, J., Warry, W., & Laurie, I. Taking inquiry makes a difference – a comparative analysis of student learning. Journal of Excellence in College Teaching, 2007. 18(1), pp. 57-77.
7. [Pettersson A. F.](#) Physiotherapist' stories about professional development / [Anna F. Pettersson](#), [Klara Bolander Laksov](#) and [Mona Fjellström](#) // Physiotherapy Theory and Practice. – 2015. – Vol. 31. – Issue 6. – July. – P. 396-402.